

FORMACIÓ D'ESPECIALISTES
EN EL MEDI AMBIENT

1. Lògica del programa.

Hi ha algunes premisses que han servit de referència per ordenar el conjunt del que em sembla que podria constituir la formació de tècnics i animadors ambientals. Són les següents:

- 1ª El conjunt de matèries i temàtiques a tractar pot agrupar-se en blocs -des de la perspectiva que jo puc aportar, que serà sempre una mica centrada en l'educació-.

Em sembla que és correcte d'establir:

- . Un bloc de temàtiques genèriques.
- . Un bloc de temàtiques provinents de les aportacions de l'ecologia o de les ciències de la natura en general.
- . Un bloc de temàtiques provinents de la geografia, l'economia, el planejament territorial.
- . Un bloc de temàtiques provinents del que anomenem -amb una mica d'eufemisme- animació socio-cultural.
- . Un bloc de temàtiques provinents de la pedagogia.

Més endavant exposaré les temàtiques pertinents a cada bloc.

- 2ª Aquesta agrupació de les temàtiques en blocs permet de plantejar una oferta de formació diversa als alumnes en funció de la formació que prèviament possessi cada un d'ells.

En efecte, suggeriria que:

- . Tots els alumnes haguessin de cursar les temàtiques genèriques.
- . Que la resta de les temàtiques fossin cursades o no segons la formació prèvia dels alumnes. Per exemple: un llicenciat en biologia ha de cursar els blocs que no són relatius a aquest camp, però no el relatiu a la biologia.

Això permet de dissenyar un programa d'ensenyament per mòduls, en els que els alumnes s'adscriuen als mòduls que desconeixen.

- 3ª Aquesta divisió té encara un altre avantatge: en la mesura que el conjunt de l'ensenyament impartit és organitzat per mòduls, és fàcil d'oferir programes menors.

Per exemple, és possible d'oferir cursos o seminaris dedicats a: l'iniciació a l'ecologia, planejament territorial, animació d'acti-

vitats de barri o de grups de temps lliure, educació ambiental ...

A la resta d'aquest document, em limito a exposar els continguts que em sembla que són pertinents a cada un dels blocs esmentats.

2. Les temàtiques genèriques.

1er. La problemàtica ambiental al món contemporani.

Ha d'incloure dos tipus de temes:

- els problemes generals més aguts (tal com són exposats a l'apartat 2.1.2.3 del document previ)
- la presentació d'una sociologia de la societat industrial que doni raó de l'existència d'aquests problemes.

2on. La història del conservacionisme (o com hagi de dir-se'n) i de les declaracions internacionals relatives a l'ambient.

3er. Les organitzacions estatals i internacionals que s'ocupen de la problemàtica ambiental.

4rt. El dret ambiental. Crec que no és suficient la presentació del dret espanyol, sinó que cal un exercici de comparació de legislacions.

5è. Informació sobre els centres de documentació existents.

6è. Informació sobre organismes o serveis dependents de l'administració que gestionen l'ambient o hi intervenen

3. Les temàtiques pròpies del "camp" de l'ecologia o de les ciències naturals en general

(Ja em perdonaràs si dic algun disbarat o si ho plantejo de forma mol desigual: la meua preocupació és en la perspectiva del mestre o de l'animador i intento de plantejar-me allò que hauria de saber mínimament)

1er. Els conceptes bàsics de l'ecologia: el sistema, els fluxes, la regulació, dinàmica de poblacions, successions ...

Tot això des d'una vessant pràctica que inclogui, per exemple, el càlcul de biomassa, l'estudi en concret de sistemes concrets.

2on. L'aplicació d'aquests conceptes a l'estudi d'entorns de tota mena: urbans, naturals, rurals, marins ...

3er. Per tal que això sigui possible, és necessari que els no entesos possessin la informació i les claus necessàries per a la identificació de sòls de vegetals i d'espècies vivents

- 4rt. Coneixement d'algunes aplicacions dels paradigmes de l'ecologia a la resolució de problemes: control de plagues, per exemple.
- 5è. La gestió dels espais protegits: des de la planificació de l'espai fins al disseny dels arranjaments concrets.
- 6è. La intervenció en problemes que afecten les condicions de vida de determinades espècies. La reintroducció.
- 7è. La intervenció en l'agricultura, la ramaderia, els boscos, la pesca ...

He pensat també en alguns treballs de tipus pràctic que poden fer-se aprofitant l'existència d'espais protegits i el fet que en aquests espais hi ha realitzacions a mig fer o que no es poden emprendre per manca de recursos humans: determinats treballs de recerca de camp (per exemple, l'estudi de les poblacions d'aranyes i el paper que tenen en la limitació de diversos insectes), disseny d'itineraris de visita, reintroducció d'espècies, visita a experiències en curs, visita als diversos parcs naturals i plantejament del conjunt de la problemàtica que se'ls presenta.

4. Les temàtiques pròpies de la geografia o l'economia

- 1er. Els paradigmes de diverses "polítiques": ramadera, agrícola, forestal, de protecció del paisatge, de protecció dels sistemes naturals, turística, cultural, educativa ...
- 2on. L'estudi dels usos del sòl.
- 3er. L'estudi de l'ordenació del territori.

5. Les temàtiques del "camp de l'animació"

- 1er. Cultura i territori. Polítiques culturals en relació a àmbits locals o regionals amb incidència en l'aspecte de la relació medi-cultura.
- 2on. Sociologia del lleure. Lleure i cultura al S.XX.
- 3er. L'animació de grups: paradigmes i tècniques bàsiques.
- 4rt. L'organització d'equipaments cívics i culturals.
- 5è. La gestió d'associacions.
- 6è. El disseny de projectes d'activitat per a col·lectivitats.

En aquest camp és molt suggerent el que està aportant Michel Bassand i el seu equip del centre de Recherches sur l'Environnement Construit.

Algunes activitats pràctiques que poden donar suport a l'aprenentatge d'aquest àmbit són les següents:

- el disseny dels usos culturals d'una àrea determinada,
- el disseny i la direcció de camps de treball,
- l'acompanyament de grup, el guiatge i el disseny de l'oferta cultural d'un espai concret,
- els museus, les exhibicions i els circuits de difusió de la producció cultural relativa a l'entorn,
- intervencions concretes en entitats particulars tals com, per exemple, les societats de caçadors, grups excursionistes, etc.

6. Temàtiques del camp de la pedagogia

- 1er. Conceptes bàsics de psicologia de l'aprenentatge i, potser, de les actituds. També, conceptes bàsics de dinàmica de grups.
- 2on. Paper del joc i de l'activitat manual i mental en el desenvolupament.
- 3er. Elements que facilitin el disseny de programes d'estudi interdisciplinars, tant a l'escola com en el temps lliure.
- 4rt. Disseny de programes de recerca i d'estudi sobre:
  - els recursos
  - el medi natural
  - el medi rural: agrícola, ramader ...
  - el medi urbà
  - l'ordenació del territori.

Algunes activitats pràctiques poden ésser l'acompanyament de grups d'escolars en sortides de treball, el disseny de programes de recerca en el medi o de programes d'intervenció per a nens, l'estudi d'un entorn determinat com a recurs educatiu.